

Nr. 171 | Juni 2002

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Børn
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyheds-
breve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Fremtidens ældre

Det betaler sig at forebygge sygdomme, ældre bliver måske ikke så dyre som ventet

-
- De ældre lever længere, men bliver 'yngre' > Den kronologiske alder er ret underordnet for en vellykket alderdom. Helbredet er bestemt af livsmåden, og ældre har samme mulighed for funktionsforbedring ved motion og træning som yngre.
 - Der vil blive stillet nye krav til fremtidens ældreomsorg - ikke mindst i forhold til de syge og handicappede ældre > En gruppe risikerer imidlertid at måtte bære prisen: De svækkede ældre. Og udgifterne ventes ikke at stige så dramatisk, som de automatiske fremskrivninger hidtil har ladet forstå. Men et meget afgørende spørgsmål er, hvorvidt samfundet kan fastholde/øge antallet af medarbejdere i omsorgssektoren og skaffe egnede boliger for de stadig flere ældre.
 - Uenighed om fremskrivninger >
 - Tredje høring om Det Aldrende Samfund 19. april > Dette Fra rådet til tinget er en del af Teknologirådets og Folketingets Fremtidspanels projekt om "Demokrati og velfærd i det aldrende samfund". Den 19. april 2002 blev den tredje af i alt fire høringer afholdt på Christiansborg. Denne gang var det om sundhed, omsorg og forebyggelse samt om hvorvidt indsatsen kan forbedres.

»Både i den politiske og den faglige diskussion har det i mange år været upassende at tale om de svækkede, syge og døende ældre, som ikke kan magte tilværelsen alene.«, sagde sygeplejerske, cand.scient.-soc. og konsulent Jessy Hjort Hansen.

De svækkede ældres behov for mere hjælp i hverdagen besvares i den politiske debat med mere brugerindflydelse eller lidt flere penge til varme eller pension til enker. »Der er intet i vejen med flere penge eller flere valgmuligheder, men det afhjælper ikke de svækkede ældres behov for stabil, indsigtsfuld omsorg, dygtig sygdomsbehandling og koordinering mellem de mange forskellige tiltag. På mange måder betaler de ældste og mest svækkede borgere for det moderne samfunds dyrkelse af det uafhængige individs frihed til bevægelse og frie valg. De magter hverken valg eller selvforvaltning - men de vil gerne have stabil indsigtsfuld hjælp og effektiv sygdoms-

behandling«. Og forstår politikerne og nutidens sundhedsorienterede fagpersonale ikke dette, begår de overgreb. Ikke i betydningen af overgribende handlinger, men ved fraværet af handlinger, sagde hun.

Alderisme

Marianne Schroll, der er professor i geriatri, dr. med og overlæge på Bispebjerg Hospitals geriatriske afdeling, oplyste, at den uundgåelige aldring betyder meget lidt for helbredet indtil omkring 90 årsalderen. Ældre lever ikke blot længere, de bliver også 'yngre'. For de fleste job er der således ingen medicinske argumenter for generelt at betragte ældre som svage. »Det er derfor en ren og skær alderisme, at diskriminere de 45 årige og derover i ansættelses-situationer, eller fyre uforholdsmæssigt mange af de ældre, når private og offentlige (!) virksomheder skærer ned«.

For den vellykkede alderdom er den kronologiske alder ret underordnet, men helbredet er afgørende, og her er det vigtigt, hvordan den enkelte har levet sit liv. Livslangt slid og rust nedsætter funktionsevnen mærkbart, og det samme gør alvorlig sygdom. »Så når gamle mennesker funktionsmæssigt 'taber højde', kan vi i social- og sundhedsvæsnet ikke lænere tillade os at 'tilskrive det alderen'. Vi har pligt til at undre os, og de gamle må have tilbud om udredning af alle de problemer, der kan have ført til funktionstab, behandling af de behandlelige problemer, inkl. tilbud om nødvendig højteknologi, træning af de trænerbare, og individualiseret hjælp til resten. Det kræver ressourcer, men det er cost-effektivt«.

Forebyggelse betaler sig

De samme takter anslog professor i medicinsk sociologi ved Institut for Folkesundhedsvidenskab, Bjørn Holstein. Sygdomsforebyggelse og sundhedsfremme i alderdommen giver ofte en stor gevinst i form af friske leveår for en forholdsvis beskedne indsats. Det kan være influenzavaccination, forebyggende tandpleje og hjemmebesøg, sund kost samt ikke mindst motion. Eksempelvis kan de forebyggende hjemmebesøg til raske gamle reducere dødelighed og forbruget af sygehus- og institutionspladser med mindst 25 pct. Et andet eksempel er forebyggelse af fodsår hos gamle med sukkersyge, der har medført en 80 pct.s reduktion i antallet af amputationer. Optimal motion forsinker det fremadskridende knoglemineraltab i alderdommen i op til 20 år og udsætter kroniske sygdomme og dødsfald i op til fem år. Og endelig: Hvis gamle, der bliver syge, udsættes for en grundig vurdering af fagpersoner med særlig indsigt i gamles sygdomme, sker der en 10-20 pct.s reduktion af dødeligheden og en tilsvarende reduktion af dyre sygehus- og plejehjemspladser. Hertil kommer selvsagt vækst i livskvalitet og gode leveår.

Der bør være forskellige tilbud for fysisk aktivitet for forskellige ældre, for ældregruppen er ikke ens, understregede lektor, ph.d. Lis Puggård, Institut for Idræt og Biomekanik ved Syddansk Universitet i Odense. Det kan være træning, genoptræning og rehabilitering samt reaktivering eller vedligeholdende træning. For at dette kan lykkes kræver det uddannet personale, iværksættelse af forskellige træningstilbud i de ældres nærmiljø og organiseret transport til træning for de svageste ældre.

Fremtidens boliger er bygget

»Vi kan ikke bygge os ud af problemerne. Fremtidens boliger er bygget«, sagde lektor, arkitekt m.a.a. fra Arkitektskolen i Århus, Bente Lindstrøm. Ældres boligproblem er ikke som for tidligere ældregenerationer et bolignøddproblem, for mange er der snarere tale om at boligen er blevet en byrde; er et boligoverskudsproblem. Over 70 pct. af de ældre bor i eget

hus, under en fjerdedel bor i lejlighed. Langt de fleste ældre bor i store boliger med fire eller flere værelser. Alligevel er flyttefrekvensen for de ældre over 65 år helt nede på fem pct., mens 15 pct. af befolkningen flytter hvert år. Mange ældre oplever, at der er langt til købmanden, at nabolaget har ændret karakter, og har problemer med trapper og pasning af haven. Men boligmarkedet er uoverskueligt og ikke gearret til de ældres behov for boligtilpasning. Her kunne rådgivning og mærkning af boliger være en vej. Med et nybyggeri, der kun udgør ca. en pct. af den eksisterende boligmasse, må der andre tiltag til. Det kunne være ved 'fortætning', hvor store huse eller grunde opdeles, dele-bil-ordninger, fælles viceværtfunktioner og et ændret syn på dagpleje, men også at åbne mulighed for opgangs- og bofællesskaber.

Familien og ensomhed

»Familien lever stadig«, fastslog seniorforsker ved Socialforskningsinstituttet, Merete Platz. At familien ændrer sig betyder ikke nødvendigvis, at pligter og følelsesmæssige forpligtigelser mellem familiedemedlemmer er gået fløjten. 80 pct. af de ældre ser et eller flere af deres børn mindst en gang om ugen, og det ugentlige samvær mellem ældre og deres børn har været uændret de seneste 20 år. Kun fem pct. af de ældre er ofte alene, selvom de helst ville være sammen med andre. Og det tal har været uændret i et kvart århundrede. Selv ældre med mange kontakter kan lige så ofte føle sig ensomme som de kontaktsvage ældre, og få eller ingen kontakter med andre medfører ikke nødvendigvis ensomhed. Alligevel er ensomhed et stort problem for dem, den rammer. Her kunne 'krisehjælp' i form af opsøgende arbejde ved dødsfald og afdækning af 'risikogrupper' være en vej frem. For de ældre har behov for andre at mødes med, noget at mødes om og lokaler at mødes i.

Frivilligt arbejde

Blandt de ældre over 60 år deltager ca. 20 pct. i frivilligt arbejde med i snit fire timers ugentlig indsats, mens de kun udgør 12 pct. af alle frivillige i hele landet, sagde seniorforsker og fil. dr. Ulla Habermann, Institut for idræt ved Københavns Universitet. De grupperer sig dog forskelligt, idet næsten halvdelen af de frivillige i sociale foreninger er over 60 år. Lige mange mænd og kvinder arbejder frivilligt, men deres opgaver er forskellige. Firkantet sagt: Kvinderne laver kaffe og mændene tager ledelsesfunktionerne. En af de væsentligste grunde til at folk ikke bliver frivillige er faktisk, at de 'ikke blev spurgt', og mange giver udtryk for, at hvis de blev spurgt, ville de gerne deltage i frivilligt arbejde. De har 'masse af omsorg tilbage' og »det kan derfor synes paradoksalt, når de ikke som pensionister og efterlønsmodtagere får de bedst mulige betingelser for at føre deres engagement og omsorg ud i livet«.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Børn
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Samarbejdet mellem sektorer

Anne Reff Pedersen, der er adjunkt og ph.d på Institut for organisation og arbejds sociologi ved Handelshøjskolen i København, talte sammen med Social- og sundhedsassistent på Plejehjemmet Sølund, Debbie Duncan, og sygeplejerske, doktor i folkesundhedsvidenskab og seniorforsker ved Universitetshospitalernes Center for Sygepleje- og omsorgsforskning, Lis Wagner, om henholdsvis hvordan omsorgsområdet organiseres, hvilken betydning organisationsudvikling har for den enkelte og hvorvidt forebyggelse kan betale sig i kommunerne. Til det sidste kunne der svares et klart ja med udgangspunkt i det såkaldte Skævinge-projekt. Her forbedres serviceniveauet uden udgiftsstigninger samtidigt med at tilgangen af ældre øgedes. Anne Reff Pedersen viste, at der er et gab mellem plejesektoren og sygehusektoren. Det er således vanskeligt, at etablere kontinuerlige patientforløb mellem den praktiserende læge, den kommunale hjemmepleje og det amtslige sygehus, hvor viden videregives mellem de involverede sektorer. Årsagen hertil skal bl.a. søges i opsplitning i henholdsvis den kommunale og den amtskommunale forvaltning; to forvaltninger med hver deres økonomi og faglige profil: Sygepleje og lægevidenskab. Men hun nævnte også utidssvarende informationsteknologi, ledelsesproblemer, forskellig journalpraksis, manglen på dialog og de top styrede kvalitetsprojekter som barrierer.

Påskønnelse

Omlægningerne til værdibaseret ledelse og kompetenceudvikling for medarbejderne på Sølund har ført til, at medarbejderne blomstrer, men det er beboerne, der har høstet og plukket frugterne. Debbie Duncan, der har været på området i 19 år, havde det råd, at man i langt højere grad skal spørge de ældre, hvad de forventer af det aldrende samfund, og hvordan vi kan leve op til såvel nutidens som fremtidens krav om god plejeomsorg. At systemet i højere grad tilpasser sig borgerne end tidligere. Nøgleordet for såvel beboere, pårørende og medarbejdere har været *påskønnelse*. For det giver energi og overskud, der gør at man kan overskue forandringer. Omsorgsarbejdet er i dag generelt forbundet med dårlig løn og lav status, og det har ikke tidligere været muligt at gøre karriere i systemet, hvor de ansatte ofte ikke føler sig værdsat. »Det image skal vi væk fra«, sagde hun, der fortalte at ændringerne på Sølund havde medført en større ansvarsbevidsthed og arbejdsglæde hos de ansatte, der positivt smitter af på beboerne.

Usikre økonomiske fremskrivninger

Men hvad betyder det øgede antal ældre for samfundsøkonomien? Det gav direktør og professor Jes Søgaard, DSI Institut for Sundhedsvæsen, sit bud på. Han satte dog spørgsmålstegn ved myndighedernes fremskrivninger. De officielle tal taler om en 14 pct.s

stigning til 89 mia. kr. i 2035 eller en pct. stigning i bruttonationalproduktet. Stigningen i ældreomsorgsudgifterne vil blive endnu større, nemlig 36-37 pct. Udenlandske tal viser imidlertid, at andelen af 'ikke-selvhjulpne' ældre falder med halvanden pct. om året, og i Norge har man beregnet, at den forbedrede funktionsevne i ældrebefolkningen i nogen grad udgiftskompenserer for flere ældre. Heri indgår også, at de ældre lever længere med deres sygdom, hvilket kræver kontrolbehandling med ofte høje medicinudgifter.

Men at det enkelte menneskes livstid forlænges betyder i højere grad en ændret tidsmæssig fordeling af sygehusudgifterne end en forøgelse af disse. Beregninger viser således, at hvis man tager højde for det enkelte individs livstidsforlængelse i fremskrivningerne, er den aldersbetingede udgiftsstigning fra 1998 til 2035 2,1 mia. kr. lavere end hvis man ikke indregner den. »Et kvalitativt gæt vil være, at ældreomsorgsudgifterne ved nuværende serviceniveau vil vokse mindre, end de officielle fremskrivninger foreskriver«. Og her anbefaler Jes Søgaard, at man nøje følger udviklingen, der kan betinge, at en større del af midlerne skal overføres fra kommunerne til amterne, der vil stå med forøgede udgifter, men også at man fra politisk hold overvejer en øget udbygning af arbejdsmarkedspensioner og tilskyndelse til øget opsparing.

Socialministeriets har beregnet, at ældreomsorgsudgifterne ved fastholdelse af det nuværende serviceniveau vil stige med 21 mia. kr. indtil år 2040. Heri er ikke taget højde for, at plejebestanden stiger med alderen, sagde direktør Svend Lundtorp, Institut for Pensions- og Ældrepolitik i Odense. Når denne faktor tages med i beregningen, vil de samlede udgifter til ældreomsorg stige.

Baggrundsgruppens opsamling fra høring 3: "Det aldrende samfund: Sundhed, omsorg og forebyggelse. Kan indsatsen forbedres?"

Fremtidspanelets faglige baggrundsgruppe havde følgende konklusioner på høringen:

Det er nødvendigt med et nyt ældrebegreb.

Der er brug for et mere nuanceret syn på ældre og gamle blandt professionelle og politikere, i familierne, i foreningerne m.m. De ældre bliver "yngre". De midaldrende er sundere nu end tidligere, og har en bedre funktionsevne i en større del af deres liv. Indtil 90-årsalderen betyder livsbetingelser og -stil mere end den biologiske aldringsproces. Polariseringen mellem det voksende antal sundere ældre og gruppen af svækkede ældre og gamle øges. Gruppen af gamle består først og fremmest af kvinder, og der er mange kvinder i gruppen af svage og økonomisk dårligt stillede ældre.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Børn
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Der skal gøres noget ved aldersdiskrimineringen.

Der er alt for mange eksempler på, at alderen er årsag til diskriminering især på arbejdsmarkedet. Det er stadig for nemt at afskedige modne medarbejdere, og det er stadig svært for dem at få nyt arbejde.

Der er brug for en mere effektiv forebyggende indsats – på mange planer.

Det forebyggende arbejde er af meget stor betydning for ældre og gamles situation. Forebyggelse er nøglen til at bekæmpe polariseringen mellem vel fungerende og plejkrævende ældre. Det er aldrig for sent at sætte ind med fysisk træning over for ældre. Det kan altid betale sig – både set i lyset af den ældres livskvalitet og i lyset af samfundsøkonomien. Ofte er der en stor positiv effekt forbundet med en mere beskeden men målrettet indsats. Der bør sættes mere på opfølgende og forebyggende arbejde.

Der er brug for nye typer bolig til fremtidens ældre og gamle.

Boligpolitikken er en vigtig del af ældrepolitikken. Der er behov for en by- og boligplanlægning, der tager højde for det aldrende samfund. Mange ældre bor i eget hjem, og rigtig mange foretrækker at blive i det nærmiljø, de kender, men det indebærer ofte en række uhensigtsmæssige forhold for ældre. Mange bebyggelser mangler gode fællesrum og mødelokaler.

Familien og det frivillige arbejde har det godt. Familien lever stadig! Ældre ser deres børn lige så meget som for 20 år siden. Mange ældre er interesseret i frivilligt arbejde og endnu flere ville deltage i dette, hvis de fik opfordringer til at være aktive.

Der er brug for en bedre koordinering mellem institutionerne: mellem pleje- og Sygehussektoren og mellem den praktiserende læge, den kommunale hjemmepleje og det amtslige sygehus.

Der er eksempler på kommuner, hvor et sådant godt samarbejde er i gang, men det er stadig mere undtagelsen end reglen. Det manglende samarbejde er årsag til mange af de tunge problemer med forebyggende arbejde. Der mangler kontinuitet i behandling, genoptræning og omsorgsarbejdet.

Der skal skabes rum for flere udviklingsprojekter. Der er behov for nytænkning inden for organiseringen af pleje- og omsorgsarbejdet, den kommunale indsats på ældreområdet og i forhold til et mere forebyggende og koordineret arbejde på ældreområdet. De ældre bør i større omfang inddrages i denne opgave. Påskønnelse af de ansattes arbejde på ældreområdet er vigtigt for rekruttering og fastholdelse af ansatte i sektoren.

Der er usikkerhed om de økonomiske fremskrivninger af den samfundsøkonomiske effekt ved det aldrende samfund.

De stadig flere ældre giver ikke helt mekanisk højere samfundsmæssige udgifter. Det kommer blandt andet an på:

1. hvor funktionsdygtige, svækkede eller syge den ældre befolkning vil være
2. hvor længe de ældre er på arbejdsmarkedet
3. hvor stor en egen forsørgelse (arbejdsmarkedspensioner og opsparing) de ældre har
4. hvordan serviceniveaulet på ældreområdet skal være

hvordan indsatsen på pleje og omsorgsområdet organiseres

Opsamling fra Høring 1: "Det aldrende samfund: Grund til bekymring?"

Den 20. april 2001 blev den første af Fremtidspanelets fire høringer afholdt. Emnet var vor viden om den demografiske og økonomiske udvikling i de kommende årtier. Fremtidspanelets faglige baggrundsgruppe havde følgende konklusioner på høringen:

1. Samfundsøkonomisk er det aldrende samfund et overkommeligt projekt

Der er ikke demografiske årsager til, at Danmark skulle få problemer med konkurrenceevnen overfor udlandet. De danske pensionssystemer er allerede i vidt omfang indrettet med en blanding af offentlig og privat pensionsopsparing og Danmark har indrettet offentlige finanser og økonomisk politik efter de anbefalinger, som er kommet fra OECD og EU.

2. Der bliver flere ældre og gamle, og de vil være mere vitale

Et menneskes fysiske og psykiske funktionsevne er mere afhængig af levevilkår end af alder.

3. Fordeling både mellem generationer og indenfor ældregruppen er af afgørende betydning for demokrati og velfærd i det aldrende samfund

Eksperternes forventning om tiltagende social og økonomisk ulighed i det aldrende samfund understreger behovet for at sætte fokus på de svage – nu og i et langsigtet perspektiv. Det starter med børne- og familiepolitik. Befolkningsaldringen tiltager og topper omkring 2040, samtidig med at konkurrencen om at klare sig job- og uddannelsesmæssigt bliver hårdere og hårdere med skærpede krav til den enkelte.

4. Befolkningsprognoserne er usikre

Eksperterne var enige om, at prognoserne er usikre f.eks. hvad angår fremtidens ældredødelighed. Men der var ikke enighed om omfanget af usikkerheden.

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Børn
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyheds-
breve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

5. Fremtidens velfærdssamfund vil være mere orienteret mod involveringstænkning end mod ret-tighedstænkning

Blandt andet de unge medlemmer af ekspertpanelet lagde vægt på, at en ændret opfattelse af den enkeltes rettigheder og ansvar forudsætter omfattende ændringer i en række grundlæggende strukturer i økonomi og på arbejdsmarkedet.

6. Alderisme er en barriere for demokrati og velfærd i det aldrende samfund.

Alderisme betegner, at alder er blevet en kategori, en diagnose. Det er ikke kun et ideologisk og retorisk fænomen. Alderisme virker, fordi det er indbygget i lovgivning og de økonomiske strukturer. Det virker i høj grad også uformelt og forstærkes i fordomsfyldt sprogbrug – som næsten ikke bemærkes.

Opsamling fra høring 2: "Det aldrende samfund: Behov for ændringer på arbejdsmarkedet?"

Den 25. oktober 2001 blev den anden af Fremtidspanelets fire høringer afholdt. Emnet var udviklingen på arbejdsmarkedet. Fremtidspanelets faglige baggrundsgruppe havde følgende konklusioner på høringen:

Der er grund til skepsis hvad angår mulighederne for at udvide beskæftigelsen med 100.000 inden år 2010.

Arbejdsstyrken viser for øjeblikket en faldende tendens. De, som er arbejdsløse eller udenfor arbejdsstyrken, har gennemgående kvalifikationer, som ikke efterspørges.

Der er ingen nemme løsninger på arbejdsstyrkeproblemerne, men brug for et langt, sejt træk.

Der skal sættes kraftigere ind end nu, hvis de 60-65 årige skal fastholdes på arbejdsmarkedet og gøres en særlig indsats i forhold til kvinderne.

Efterlønsreformen er ikke tilstrækkelig til at fastholde seniorerne. Arbejdsløsheden er fortsat relativt høj for de over 50 årige, især for kvinderne. Der er altså stadig arbejdskraftreserver at trække på blandt seniorer.

Der er behov for at sætte ind overfor alders- og kønsdiskrimination på arbejdsmarkedet.

En effektiv seniorpolitik må imødekomme de krav, som ældre stiller til arbejdet. Både offentlige og private virksomheder bør blive bedre til at fastholde ældre medarbejdere.

Der er brug for en forstærket indsats, hvis udvidelsen af arbejdsstyrken skal komme fra indvandrergruppen.

Danmark har været dårlig til at integrere indvandrere på arbejdsmarkedet sammenlignet med andre lande. Beskæftigelsesfrekvensen blandt indvandrere er fortsat meget lavere, end den er hos de etniske danske.

Lokale erfaringer viser, at det kan lade sig gøre at skabe integration gennem direkte kontakt og dialog. Private virksomheder er foran offentlige på dette punkt.

Der er grund til bekymring for, om der vil være personale i social og sundhedssektoren til at imødekomme pleje- og omsorgsbehovet fra det stigende antal gamle.

Der er brug for at gøre arbejdspladserne på sundheds-, pleje- og omsorgsområdet mere attraktive, hvis man ønsker at fastholde nuværende ansatte og tiltrække nye.

Der er ikke enighed om, hvorvidt teknologi kan bidrage til at løse arbejdskraftmangelen gennem rationaliseringer. Men enighed om at teknologi alene ikke gør det, der er også brug for at ændre på arbejdsdeling og arbejdsorganisering, hvilket kan gennemføres indenfor de eksisterende aftaler. Frivilligt arbejde kan medvirke til at reducere behovet for pleje og omsorg fra professionelle, men kan ikke erstatte det. Politikerne skal ikke blande sig i det frivillige arbejde, men kan medvirke til at opbygge mere viden om, hvad der fremmer gensidig hjælp og støtte f.eks. i lokalområder.

Demokrati og velfærd i det aldrende samfund starter med børnepolitik (jfr. høring 1) og videreføres med arbejdspolitik.

Et holdbart arbejdsliv er en forudsætning for at reducere udstødningen og udskyde tilbagetræknings-tidspunktet i forhold til arbejdsmarkedet. Dette indebærer et godt arbejdsmiljø og efteruddannelse, også for seniorer.

Fra rådet til tinget udgives af Teknologirådets sekretariat. Dette nummer er skrevet af journalist Anne Brockenhuus-Schack

De seneste fem numre Fra rådet til tinget er:

- 170: Digital ophavsret
- 169: Universiteter og erhvervsliv
- 168: Grønland savner teknologi
- 167: Er en teknologipolitik mulig?
- 166: Total kontrol på Internettet

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Born
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyheds-
breve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm

Fremtidspanelet om det aldrende samfund

Teknologirådet har sammen med Folketinget taget initiativ til en ny måde at arbejde politisk på i Danmark. For at være bedre rustet til at håndtere, at befolkningens gennemsnitsalder vil stige markant i de kommende årtier, er samtlige partier i Folketinget gået med på Teknologirådets idé om at lave et såkaldt Fremtidspanel. Fremtidspanelet vil i årene 2001 og 2002 afholde 4 offentlige høringer på Christiansborg om de udfordringer, som den ændrede alderssammensætning af befolkningen stiller samfundet overfor.

Medlemmer af Fremtidspanelet:

Gyda Kongsted (V)
Rikke Hvilshøj (V)
Svend Heiselberg (V)
Preben Rudiengaard (V)
Pernille Blach Hansen (S)
René Skau Björnsson (S)
Karen J. Klint (S)
Bjarne Laustsen (S)
Aase D. Madsen (DF)
Birthe Skaarup (DF)
Knud Erik Kierkegaard (KF)
Pia Christmas-Møller (KF)
Villy Søvnald (SF)
Kaj Stillinger (SF)
Vibeke Peschardt (RV)
Inger Marie Bruun-Vierø (RV)
Jette Gottlieb (EL)
Tove Videbæk (KRF)
Annette Just (tidl. MF for FRI)
Yvonne Herløv Andersen (tidl. MF for CD)

Teknologirådet har nedsat en baggrundsgruppe til faglig støtte i projektet. Baggrundsgruppen består af:

Birte Bech-Jørgensen, forskningsprofessor, Aalborg Universitet

Christine E. Swane, institutleder, Gerontologisk Institut/Videnscenter på Ældreområdet

Erik Hoffmeyer, professor, dr. polit, fhv. nationalbankdirektør, København

Helge Hvid, forskningsleder, Roskilde Universitetscenter

Udgiver
Teknologirådet
Antonigade 4
DK - 1106 København K
Tel. 33 32 05 03
rtt@tekno.dk

Redaktion
Morten Jastrup (ansv.)
Mette Born
Ida Leisner

Abonnement
Gratis pr. email
Tilmelding på:
rtt@tekno.dk
Tidligere nyhedsbreve findes på:
www.tekno.dk/rtt.htm